

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС; КРИМІНАЛІСТИКА; СУДОВА ЕКСПЕРТИЗА; ОПЕРАТИВНО-РОЗШУКОВА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 351.761.3

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-18-196-201

Рогатинська Ніна Зіновіївна,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри кримінального права та процесу
Західноукраїнського національного університету
nina0901@ukr.net
ORCID ID: 0000-0003-0617-6114

Летняк Ірина,

студентка юридичного факультету
Західноукраїнського національного університету

ЕЛЕКТРОННІ ДОКАЗИ У КРИМІНАЛЬНОМУ ПРОВАДЖЕННІ: ПРОБЛЕМИ ЗБИРАННЯ ТА ОЦІНКИ ДОПУСТИМОСТІ

У статті досліджуються питання, що стосуються електронних доказів у кримінальному провадженні в Україні, зосереджуючи увагу на проблемах їхнього збирання та оцінки в умовах воєнного стану. Розглядається законодавча база України щодо електронних доказів, що перебуває у процесі формування, з урахуванням поточної судової реформи та прагнення до європейської інтеграції. Визначено значні прогалини в правовому регулюванні, організаційній спроможності та технічній інфраструктурі, які ускладнюють ефективну роботу з електронними доказами. Особлива увага приділяється викликам, що виникли внаслідок російського вторгнення, зокрема, збиранню доказів на окупованих територіях, руйнуванню інфраструктури. На основі всебічного аналізу, пропонується багатоаспектний підхід до реформування, який охоплює законодавчі зміни, розвиток інституцій, посилення технічних можливостей та створення спеціалізованих освітніх програм.

Висвітлено необхідність формування єдиної законодавчої бази для роботи з електронними доказами, створення профільних підрозділів у правоохоронних органах, стандартизації технічного обладнання та удосконалення міждисциплінарної підготовки слідчих, прокурорів та суддів для забезпечення ефективного та законного використання електронних доказів у кримінальному провадженні.

У висновках зазначено, що проблематика інституту електронних доказів в українському кримінальному процесі зазнає чималих труднощів, які загострюються на тлі воєнних реалій. Ці складнощі торкаються законодавчого поля, організаційної структури, технологічного забезпечення та практичної реалізації, що вимагає цілісних рішень, зорієнтованих як на забезпечення оперативних потреб, так і на стратегічний розвиток системи в перспективі. Попри це, українські слідчі, прокурори та судді показали здатність адаптуватися, впроваджуючи новаторські методи збору та оцінки електронних доказів навіть у період активних бойових дій. Міжнародна взаємодія відіграла важливу роль у обміні досвідом та формуванні професійних компетенцій, підсилюючи загальний потенціал України в сфері електронних доказів.

Ключові слова: електронні докази, кримінальний процес, воєнний стан, прийнятність, правова система України, цифрова інформація, Кримінальний процесуальний кодекс України, судова реформа, слідчі(розшукові) дії, спеціалізовані структури, персональні дані, правоохоронні органи.

Rohatynska N., Letnyak I. ELECTRONIC EVIDENCE IN CRIMINAL PROCEEDINGS: PROBLEMS OF COLLECTION AND ASSESSMENT OF ADMISSIBILITY

This article examines issues related to electronic evidence in criminal proceedings in Ukraine, focusing on the problems of its collection and evaluation under martial law. The legislative framework of Ukraine regarding electronic evidence, which is in the process of being formed, is considered, taking into account the current judicial reform and the desire for European integration.

Significant gaps in legal regulation, organizational capacity, and technical infrastructure are identified that make it difficult to effectively work with electronic evidence. Particular attention is paid to the challenges that have arisen as a result of the Russian invasion, in particular, evidence collection in occupied territories, and the destruction of infrastructure. Based on a comprehensive analysis, a multifaceted approach to reform is proposed, encompassing legislative changes, institutional development, strengthening technical capabilities, and the creation of specialized educational programs.

The need to form a unified legislative framework for working with electronic evidence, create specialized units in law enforcement agencies, standardize technical equipment, and improve interdisciplinary training of investigators, prosecutors, and judges to ensure the effective and lawful use of electronic evidence in criminal proceedings is highlighted.

The conclusions indicate that the problems of the institution of electronic evidence in the Ukrainian criminal process are experiencing considerable difficulties, which are exacerbated against the backdrop of war realities. These difficulties concern the legislative field, organizational structure, technological support and practical implementation, which requires holistic solutions focused both on ensuring operational needs and on the strategic development of the system in the future. Despite this, Ukrainian investigators, prosecutors and judges have shown the ability to adapt, introducing innovative methods of collecting and evaluating electronic evidence even during active hostilities. International cooperation has played an important role in the exchange of experience and the formation of professional competencies, strengthening the overall potential of Ukraine in the field of electronic evidence.

Keywords: electronic evidence, criminal process, martial law, admissibility, legal system of Ukraine, digital information, Criminal Procedure Code of Ukraine, judicial reform, investigative actions, specialized structures, personal data, law enforcement agencies.

Постановка проблеми. В епоху цифрових технологій, значення електронних доказів у кримінальному процесі стрімко зростає. Для України, яка перебуває у вирі складних обставин – війна, реформи у судовій системі та прагнення узгоджувати законодавство з європейськими нормами – проблематика електронних доказів набуває особливої актуальності. Тому аналіз концептуальних засад використання електронних доказів в українському кримінальному судочинстві та дослідження правових інструментів для їх отримання та розгляду проблем оцінки їх допустимості є актуальними на сьогоднішній день.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Інститут електронних доказів у вітчизняному кримінальному судочинстві — сфера, що перебуває у постійному русі, і демонструє чимало недопрацьовань. Перші розвідки, проведені після затвердження нового Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) у 2012 році, сконцентрувалися переважно на визначеннях, прагнучи інтегрувати електронні докази до сформованих типів доказів. Зокрема, дану тематику досліджували: А.-М. Ю. Ангеленюк, В.М. Біла, Л. І. Каленіченко, О. І. Гарасимів, О. О. Деревягін та інші. Проте, досліджень, які присвячені саме електронним доказам у контексті воєнного стану, залишається мало.

Мета статті – аналіз правових, інституційних та практичних проблем, пов'язаних з електронними доказами в українському кримінальному судочинстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Еволюцію українського підходу до електронних доказів потрібно розглядати крізь призму історичної перспективи. З набуттям незалежності у 1991 році, Україна успадкувала радянську правову систему, яка була вкрай недосконалою в питаннях цифрових технологій. Первісний Кримінальний процесуальний кодекс України, введений у дію в 1960 році та актуальний аж до 2012 року, не передбачав конкретних норм щодо електронних доказів. Це змушувало правників-практиків пристосовувати традиційні категорії доказів до вміщення цифрових матеріалів. Як наслідок, виникла значна правова невизначеність та суперечливість судової практики.

Прийняття нового Кримінального процесуального кодексу в 2012 році стало поворотним моментом у реформуванні системи кримінальної юстиції в Україні. Основною метою цього нового кодексу була модернізація кримінального процесу та його приведення у відповідність до європейських стандартів. Проте, навіть цей модернізований кодекс не зумів повністю врахувати специфіку електронних доказів. Незважаючи на розширення визначення документальних доказів, яке потенційно охоплювало електронні документи, кодекс не зміг встановити всеосяжні процедури для вирішення унікальних проблем, пов'язаних з цифровою інформацією. Зокрема, відповідно до ч. 3 ст. 99 КПК України, «сторона кримінального провадження, потерпілий, представник юридичної особи, щодо якої здійснюється провадження, зобов'язані надати суду оригінал документа. Оригіналом документа є сам документ, а оригіналом електронного документа - його відображення, якому надається таке ж значення, як документу» [6]. Тобто у даному положенні згадуються електронні докази, проте не детально.

Подальші законодавчі ініціативи спробували усунути ці недоліки. ЗУ «Про електронні документи та електронний документообіг» визначив ключові положення щодо юридичної сили електронних документів. Відповідно до ст. 5 цього Закону, «електронний документ - документ, інформація в якому зафіксована у вигляді електронних даних, включаючи обов'язкові реквізити документа. Електронний документ може бути створений, переданий, збережений і перетворений електронними засобами у візуальну форму» [8]. «Не дивлячись на це, здається цілком логічне визначення, насправді воно не враховує усіх нюансів та специфіки електронного документа, що часом на практиці призводить до гальмування розгляду справи та створює перешкоди у встановленні істини. Хоча, як показує практика деяких країн Європи, можливість використання інформації із відкритих джерел є достатньо успішною в ході розслідування кримінальних проваджень» [3, с. 160].

ЗУ «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги» заклав підвалини для електронного підпису та процедур аутентифікації [10]. ЗУ «Про електронні комунікації» розширив правові рамки електронного обміну інформацією [9]. Проте ці різнопланові закони не були повною мірою об'єднані в єдину, узгоджену систему регулювання електронних доказів у кримінальному процесі. Концептуальне осмислення електронних доказів в українському правовому полі лишається динамічним. На відміну від окремих правових систем, де розроблено спеціальні дефініції та класифікації електронних доказів, українське законодавство використовує загальніші формулювання. Відповідно до статті 84 КПК України,

доказами визнаються фактичні дані, здобуті відповідно до процедури, передбаченої процесуальним законом, котрі встановлюють наявність чи відсутність фактів і обставин, що мають значення для кримінального провадження [6]. Електронні дані потрапляють під це тлумачення, хоча конкретно не виокремлюються.

Ця концептуальна невизначеність обумовлює як складнощі, так і перспективи. З одного боку, варіативне визначення дозволяє пристосовуватись до технологічних інновацій, не потребуючи перманентного перегляду законодавчої бази. З іншого боку, воно породжує непевність щодо належної процедури отримання та оцінки електронних доказів, що зумовлює різнобійність підходів з боку слідчих, прокурорів та судових органів. Таким чином, електронні докази – це відомості в електронному (цифровому) вигляді, що містять інформацію про обставини, які мають значення для справи. До них належать: електронні документи (зокрема, текстові файли, графічні зображення, плани, фотографії, відео- та аудіозаписи тощо), інтернет-сторінки, текстові, мультимедійні та голосові повідомлення, метадані, бази даних та інші цифрові дані. Особливості електронних доказів такі:

мають властивість нестабільності: за певних умов інформація на носіях може бути змінена або втрачена;

їх можна копіювати без обмежень та втрати якості, при цьому кожна копія буде ідентичною оригіналу;

можуть бути як створені людиною, так і згенеровані в процесі роботи інформаційної системи;

вимагають особливого порядку збору, перевірки та оцінки;

вільно поширюються в електронних мережах, незалежно від фізичного носія, і не мають обов'язкового зв'язку з матеріальним носієм;

невидимі для неозброєного ока: вилучення може потребувати допомоги фахівця.

КПК України визначає ряд слідчих заходів, що використовуються для отримання електронних свідчень. До них належать: обшук та виїмка (ст. 234-236), тимчасовий доступ до предметів і документів (ст. 159-166), здійснення негласних слідчих дій, зокрема прослуховування телекомунікацій (ст. 263-264), а також вилучення комп'ютерної інформації (ст. 264) [6]. Кожен з цих способів має свої чітко визначені процедурні правила та обмеження. Втілення цих механізмів потребує тісної співпраці кримінально-процесуального законодавства та спеціальних законів. Для прикладу, отримання даних від операторів телекомунікацій повинно відповідати не тільки КПК України, а й ЗУ «Про електронні комунікації», а також ЗУ «Про захист персональних даних» [10; 9; 11]. Такий підхід створює багаторівневу нормативну систему, в якій непросто зорієнтуватися, особливо для слідчих, які не мають спеціалізованої підготовки.

На наше переконання, процесуальні запобіжники, що стосуються збирання електронних доказів, демонструють намагання України згармонізувати результативне кримінальне розслідування з охороною базових прав. Це необхідно для багатьох методів збору електронних доказів, особливо тих, що стосуються обмеження приватності. Наприклад, для здобуття доступу до даних з електронних інформаційних систем, які містять приватне листування або інші особисті відомості, потрібна ухвала суду на підставі прохання слідчого, узгодженого з прокурором (стаття 264 КПК) [6]. Це відзеркалює конституційний захист недоторканності приватного життя та листування, згідно зі статтею 31 Конституції України [5].

Проте, втілення цих гарантій на практиці зіштовхується з багатьма викликами. Суди нерідко не мають достатнього технічного досвіду для адекватного оцінювання запитів на доступ до електронних систем, що призводить або до надмірно широких санкцій, або до невинуватених обмежень. Терміновість цифрових доказів, які можна легко змінити чи стерти, створює напругу щодо процесуальних строків, пристосованих до традиційних доказів. Окрім цього, технічна складність деяких методів збору, таких як дистанційне отримання даних або дешифрування захищеної інформації, часто перевищує спроможності багатьох місцевих правоохоронних органів. Також «основною проблемою цифрової інформації, яка розповсюджується через веб-сайт в глобальній мережі Інтернет, є можливість оперативної модифікації цієї інформації (вона може бути змінена, видалена або відредагована) власником або розповсюджувачем інформації. При тому, що доведення цієї модифікації цифрової інформації практично неможливе, оскільки найчастіше фізичне розташування веб-серверів виявляється за кордоном. Отже, найголовнішим завданням суб'єктів доказування при отриманні цифрових доказів з мережі Інтернет є оперативне закріплення фактичних даних з веб-сайту для подальшої їх оцінки» [7, с. 232].

Окрім законодавчої основи, вилучення цифрових доказів в Україні стикається з рядом практичних викликів. Гостро стоїть питання дефіциту ресурсів. Попри міжнародну підтримку, більшість правоохоронних органів не мають достатньо спеціалізованих програм, технічного забезпечення та кваліфікованих кадрів для ведення цифрової криміналістики. Ця проблема особливо відчутна в областях, що знаходяться поза великими містами, зумовлюючи територіальну нерівномірність у можливостях розслідування. Стрімкий технологічний прогрес додає складнощів [3, с. 161]. Постійно виникають нові платформи для спілкування, методи шифрування та технології збереження даних, що часто робить усталені методи збору інформації неефективними. Хмарні сервіси, наскрізне шифрування та анонімні комунікаційні мережі стали серйозним викликом для українських слідчих, які вимушені шукати нові способи отримання доказово важливої інформації, не порушуючи при цьому юридичні норми.

Міждисциплінарність процесу отримання електронних доказів додає шарів складності. Успішне вилучення відомостей потребує тісної взаємодії між юристами, обізнаними у процесуальних тонкощах, та

ІТ-спеціалістами, які розбираються в цифрових платформах. Цей тандем часто страждає від комунікаційних перешкод: технічні експерти не завжди здатні перевести свої знахідки юридичною мовою, а правники не володіють достатнім технічним словником для забезпечення правильного супроводу. Методи документування при вилученні електронних доказів часто мають різномірний характер. Хоча КПК України визначає базові вимоги до процесуальних документів, в ньому відсутні конкретні інструкції, що стосуються специфіки цифрових доказів, збереження метаданих чи забезпечення ланцюга зберігання електронних копій. Це породжує уразливості у ланцюзі доказів, які можуть бути використані для оскарження їх юридичної сили в майбутньому. «Однак, під час практичної діяльності можуть виникати ситуації, де неможливим є виконати вимоги норм КПК. Наприклад, відеозапис камери відеоспостереження скопійовано на флеш носій власником, оскільки записи мають короткий термін зберігання (накладається наступний запис на попередній), відповідно оригінал запису зберегти не вдалось» [1, с. 217].

Варто зазначити, що російська агресія та тимчасова окупація українських земель породили надзвичайні труднощі у зборі електронних доказів. На захоплених територіях українські правоохоронні органи повністю усунені, що робить неможливим здійснення традиційних слідчих заходів. Через це виникла потреба у розробці альтернативних методів збору доказів, що часто базуються на розвідувальних даних з відкритих джерел, показаннях свідків серед внутрішньо переміщених осіб та інформації, отриманій від підпільних рухів спротиву.

Навіть на підконтрольних урядові територіях збройний конфлікт суттєво вплинув на процес збору електронних доказів. Руїнування інфраструктури призвело до перебоїв у роботі комунікаційних мереж та засобів збереження інформації, що створило загрозу втрати важливих доказів. Перебої з електропостачанням, зокрема після російських ударів по енергетичній інфраструктурі, ускладнили роботу електронних пристроїв, необхідних для збору та аналізу доказів. Фізичне переміщення людей та організацій порушило налагоджені ланцюги зберігання та процедури документування. У даному контексті варто зазначити, що «успіх здійснення розшукової роботи в умовах воєнного стану певною мірою залежить від ефективності використання електронних (цифрових) доказів у кримінальному провадженні» [4, с. 50].

Введення воєнного стану додало нових нюансів у питання допустимості електронних доказів. Відтепер судові органи зобов'язані брати до уваги не тільки звичайні процесуальні норми, але й специфіку надзвичайних умов, за яких було отримано доказову базу. Йдеться про випадки, коли дотримання звичних процесуальних гарантій стало неможливим через активні бойові дії або окупацію території. Правове підґрунтя для врахування цих особливих обставин все ще потребує детального опрацювання. Хоча стаття 615 КПК України містить певні настанови щодо судочинства в місцевостях, де суди припинили роботу внаслідок збройного конфлікту, вона не дає вичерпної відповіді на питання використання електронних доказів. Через це виникає прогалина, що змушує суддів розробляти рішення індивідуально для кожного конкретного випадку, нерідко спираючись на обмежену судову практику [2, с. 20].

Оцінка електронних доказів, здобутих військовими, добровольцями або цивільними на територіях, де точаться бойові дії, становить окрему проблему. Такі нетипові особи, які збирають докази, можуть не знати всіх необхідних правил, що теоретично може підважати юридичну цінність важливих матеріалів. Судові органи використовували різний підхід до таких доказів, дехто скрупульозно стежачи за відповідністю процедур, інші ж демонстрували більшу гнучкість, беручи до уваги екстремальні умови збору. «Ще однією проблемою дослідження електронних носіїв інформації в кримінальному судочинстві виявляється в практично необмежених можливостях сторони обвинувачення доступу до приватної інформації, що подекуди може призводити до порушень прав у сфері таємниці особистого життя, тому на законодавчому рівні необхідно прописати механізм та випадки визнання їх недопустимими у кримінальному провадженні» [3, с. 162].

Вважаємо, що вирішення складних питань, пов'язаних із застосуванням електронних доказів в українській кримінальній юрисдикції, вимагає всебічної реформи, що має враховувати законодавчі зміни, організаційні перетворення, технічні інновації та освітні програми. Надійний законодавчий фундамент, спеціально розроблений для електронних доказів, є наріжним каменем. Це може включати в себе внесення змін до Кримінального процесуального кодексу України, які визначатимуть чіткі терміни, порядок збирання та критерії допустимості електронної інформації.

Іншим варіантом є розробка окремого закону про електронні докази, що сформував би цілісний правовий каркас, аналогічно моделям, реалізованим в окремих державах-членах Європейського Союзу. Зокрема, «якщо розглядати цифрові докази, то беручи до уваги їх особливу нематеріальну природу, особливості їх виникнення та існування, копіювання й дублювання, зберігання і візуалізації – вбачається за доцільне виділити в окремі слідчі дії «електронний огляд інформаційного середовища» і «електронне копіювання» та відокремити збирання (отримання) електронної інформації як окремий спосіб отримання доказів під час кримінального провадження» [7, с. 228].

Зміцнення інституційної спроможності критично важливе для ефективного оперування електронними доказами. Це передбачає створення спеціалізованих структур у правоохоронних органах, сконцентрованих на цифровій криміналістиці та боротьбі з кіберзлочинністю. Наявний Департамент кіберполіції – це крок у правильному напрямку, однак його ресурси та повноваження потрібно збільшити, щоб реагувати на весь спектр питань, пов'язаних з електронними доказами. Система прокуратури теж

покращиться від профільних підрозділів, які спеціалізуються на справах, пов'язаних з технологіями. Ці відділи зможуть поглиблювати знання в юридичних тонкощах роботи з електронними доказами, гарантуючи відповідність процедур збору доказів вимогам прийнятності, а також ефективне представлення справ у суді. Аналогічна спеціалізація в судовій системі, наприклад, через спеціальні навчальні програми для суддів, які розглядають складні технологічні справи, покращить якість рішень щодо допустимості доказів.

На наше переконання, інвестування в технічне обладнання – критичний аспект для успішної роботи з електронними доказами. Сюди належать криміналістичні лабораторії, обладнані передовими комп'ютерними системами та програмним забезпеченням для видобутку та аналізу даних. Також важливі надійні сховища для цифрових носіїв та системи, що гарантують неупередженість інформації протягом усього досудового розслідування та судочинства. Впровадження стандартизованих інструментів і методів значно покращить продуктивність та достовірність процесу. Наприклад, це може передбачати розробку уніфікованих програмних модулів для розслідувань певного типу, встановлення єдиних форматів для оформлення зібраних електронних доказів та використання автоматизованих систем для каталогізації та пошуку цих даних. Така стандартизація не лише сприятиме підвищенню якості роботи, а й полегшить обмін досвідом між різними регіональними підрозділами та організаціями.

Для ліквідації розривів у знаннях між юридичними та технічними експертами потрібні цілісні освітні та тренінгові ініціативи. Для слідчих та прокурорів це повинно передбачати як технічне навчання в галузі цифрової криміналістики, так і юридичну освіту щодо процесуальних особливостей електронних доказів. Для суддів курси з оцінки електронних доказів та розуміння цифрових понять підвищать якість ухвалення рішень щодо допустимості. У цій сфері особливо важливі міждисциплінарні підходи. Програми навчання, які об'єднують професіоналів-юристів, технічних спеціалістів та наукових експертів, можуть сприяти обміну знаннями та розвивати спільний термінологічний апарат та взаєморозуміння. Це допоможе подолати комунікаційні бар'єри, що часто стають на заваді ефективній співпраці між різними професійними групами, залученими до опрацювання електронних доказів.

Висновки. Отже, проблематика інституту електронних доказів в українському кримінальному процесі зазнає чималих труднощів, які загострюються на тлі воєнних реалій. Ці складнощі торкаються законодавчого поля, організаційної структури, технологічного забезпечення та практичної реалізації, що вимагає цілісних рішень, зорієнтованих як на забезпечення оперативних потреб, так і на стратегічний розвиток системи в перспективі. Попри це, українські слідчі, прокурори та судді показали здатність адаптуватися, впроваджуючи новаторські методи збору та оцінки електронних доказів навіть у період активних бойових дій. Міжнародна взаємодія відіграла важливу роль у обміні досвідом та формуванні професійних компетенцій, підсилюючи загальний потенціал України в сфері електронних доказів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Ангеленюк А.-М. Ю. Використання електронних доказів у кримінальному процесуальному праві України (проблемні питання). *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право*. Ужгород, 2023. Т. 2. Вип. 79. С. 214-218.
2. Біла В. М., Каленіченко Л. І. Юридичні аспекти використання електронних доказів. Електронні інформаційні ресурси: створення, використання, доступ та управління: збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної Інтернет-конференції (Суми/Вінниця, 20-21 листопада 2024 р.). Суми/Вінниця: НІКО / КЗВО «Вінницька академія безперервної освіти», 2024. С. 19-23.
3. Гарасимів О. І. Цифрові докази: деякі проблемні питання щодо їх поняття та використання у кримінальному судочинстві. *Науковий вісник Ужгородського університету: серія: Право*. Ужгород: Видавничий дім «Гельветика», 2023. Т.2. Вип. 75. С. 158-162.
4. Дерев'ягін О. О. Досвід використання електронних (цифрових) доказів за результатами здійснення розшукової роботи в умовах воєнного стану. Збірник наукових праць, матеріалів конференцій (семінів, круглих столів): Актуальні питання та перспективи розшукової роботи в діяльності підрозділів кримінальної поліції (24 березня 2024 року). 2024. С. 48-51.
5. Конституція України: Закон України від 28.06.1996, №254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 19.03.2025).
6. Кримінальний процесуальний кодекс України: Закон України від 13.04.2012, № 4651-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> (дата звернення: 18.03.2025).
7. Метелев О. П. Проблеми визначення допустимості і належності цифрових (електронних) доказів у кримінальному процесі. *Вісник кримінального судочинства*. 2019. №3. С. 224-238.
8. Про електронні документи та електронний документообіг: Закон України від 22.05.2003, № 851-IV. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> (дата звернення: 18.03.2025).
9. Про електронні комунікації: Закон України від 16.12.2020, №1089-IX. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> (дата звернення: 18.03.2025).

10. Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги: Закон України від 05.10.2017, №2155-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> (дата звернення: 18.03.2025).

11. Про захист персональних даних: Закон України від 01.06.2010, №2297-VI. *Відомості Верховної Ради України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> (дата звернення: 19.03.2025).

REFERENCES:

1. Anhelieniuik, A.-M. Yu. (2023). Vykorystannia elektronnykh dokaziv u kryminalnomu protsesualnomu pravi Ukrainy (problemni pytannia) [The use of electronic evidence in the criminal procedural law of Ukraine (problematic issues)]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia: Pravo - Scientific Bulletin of Uzhhorod University: Series: Law*. Uzhhorod, T. 2. Vyp. 79, 214-218 [in Ukrainian].

2. Bila, V. M. & Kalienichenko, L. I. (2024). Yurydychni aspekty vykorystannia elektronnykh dokaziv [Legal aspects of using electronic evidence]. *Elektronni informatsiini resursy: stvorennia, vykorystannia, dostup ta upravlinnia: zbirnyk materialiv Mizhnarodnoi nauko-praktychnoi Internet-konferentsii (Sumy/Vinnytsia, 20-21 lystopada 2024 r.) Electronic Information Resources: Creation, Use, Access and Management: Proceedings of the International Scientific and Practical Internet Conference (Sumy/Vinnytsia, 20-21 November 2024)*. Sumy/Vinnytsia: NIKO, 19-23 [in Ukrainian].

3. Harasymiv, O. I. (2023). Tsyfrovi dokazy: deiaki problemni pytannia shchodo yikh poniattia ta vykorystannia u kryminalnomu sudochynstvi [Digital evidence: some problematic issues regarding its concept and use in criminal justice]. *Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu: seriia: Pravo - Scientific Bulletin of Uzhhorod University: Series: Law*. Uzhhorod: Vydavnychiy dim «Helvetyka», T. 2. Vyp. 75, 158-162 [in Ukrainian].

4. Dereviahin, O. O. (2024). Dosvid vykorystannia elektronnykh (tsyfrovykh) dokaziv za rezultatamy zdiisnennia rozshukovoi roboty v umovakh voiennoho stanu [Experience in using electronic (digital) evidence based on the results of investigative work under martial law]. *Zbirnyk naukovykh prats, materialiv konferentsii (seminariv, kruhykh stoliv): Aktualni pytannia ta perspektyvy rozshukovoi roboty v diialnosti pidrozdiliv kryminalnoi politsii (24 bereznia 2024 roku) - Collection of scientific papers, conference materials (seminars, round tables): Topical issues and prospects of detective work in the activities of criminal police units (24 March 2024)*, 48-51 [in Ukrainian].

5. Konstytutsiia Ukrainy. (1996, June 28) [Constitution of Ukraine]. *Zakon Ukrainy №254k/96-VR. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80#Text> [in Ukrainian].

6. Kryminalnyi protsesualnyi kodeks Ukrainy. (2012, April 13). [Criminal Procedure Code of Ukraine]: *Zakon Ukrainy №4651-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy/* Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text> [in Ukrainian].

7. Metelev, O. P. (2019). Problemy vyznachennia dopustymosti i nalezhnosti tsyfrovyykh (elektronnykh) dokaziv u kryminalnomu protsesi [Problems of determining the admissibility and relevance of digital (electronic) evidence in criminal proceedings]. *Visnyk kryminalnoho sudochynstva*. 3, 224-238 [in Ukrainian].

8. Pro elektronni dokumenty ta elektronnyi dokumentoobih. (2003, May 22). [On electronic documents and electronic document management]. *Zakon Ukrainy № 851-IV. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-15#Text> [in Ukrainian].

9. Pro elektronni komunikatsii. (2020, December 16). [On electronic communications]. *Zakon Ukrainy №1089-IX. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1089-20#Text> [in Ukrainian].

10. Pro elektronnu identyfikatsiiu ta elektronni dovirchi posluhy. (2017, October 5). [On electronic identification and electronic trust services]. *Zakon Ukrainy №2155-VIII. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19#Text> [in Ukrainian].

11. Pro zakhyst personalnykh danykh. (2010, June 1). [On personal data protection]. *Zakon Ukrainy №2297-VI. Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 9.06.2025